

PROCES-VERBAL nr. 3
al ședinței Grupului de lucru
al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
(ședință prin corespondență)
28 ianuarie 2025

Au participat :

Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

Roman CAZAN	-	Președintele Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, Secretar general adjunct al Guvernului
Inga Pascal	-	Asociația Investitorilor Străini (FIA)
Eugen Cozmulici	-	Asociației Businessului European din Moldova EBA
Diana Russu	-	Camera de Comerț și Industrie
Elena Bejenaru	-	Federația Patronală a Constructorilor, Drumarilor și a Producătorilor Materialelor de Construcție Condrumat
Adrian Șervan	-	Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
Valentina Chiper	-	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Nicolina Cramarenco	-	Ministerul Mediului
Silvia Muntean	-	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Dumitru Vleju	-	Ministerul Afacerilor Interne
Corina Cristea	-	Ministerul Justiției
Galina Petrachi	-	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Responsabili:

Vasile Grădinaru	-	Deputat în Parlamentul RM
Boris Marcoci	-	Deputat în Parlamentul RM

Experți ai Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare:

Oleg Chelaru		Expert Secretariatul Impactului de Evaluare
Victor Ermurachi		Expert Secretariatul Impactului de Evaluare
Nicolae Boțan		Expert Secretariatul Impactului de Evaluare

Examinarea notei de fundamentare și a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*privind actualizarea cadrului normativ ce vizează politica în domeniul urbanismului, amenajării teritoriului și al construcțiilor*), inițiativa legislativă nr.15 din 20.01.2025.

Autoritatea autor: **Deputați în Parlament: Vasile Grădinaru, Boris Marcoci**

Opinia expertului Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare, dl Nicolae Botan:

Nota de fundamentare este examinată cu scopul de a identifica nivelul de corespundere a acesteia cu principiile și cerințele de formă și conținut prevăzute de Legea nr.100/2017 privind actele normative și normele metodologice aprobate de Guvern în privința analizei impactului de reglementare.

Proiectul este analizat prin prisma principiilor de reglementare ale activității de întreprinzător stabilite în Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, alte legi care conțin principii de reglementare a activității de întreprinzător (Legea nr.160/2011, Legea nr.131/2012, Legea 161/2011 ș.a.) și altor acte legislative aferente.

La nota de fundamentare:

Pe lângă raționamentele generale, în informația prezentată în notă nu se analizează suficient situația existentă din perspectivă economică pentru a fundamenta propunerile din proiect. Cu toate că și în cazul inițiativelor deputaților Legea nr.100/2017 stabilește că nota de fundamentare „trebuie să conțină informații privind efectele soluțiilor propuse asupra societății, economiei și bugetului public național”.

La analiza situației nu se clarifică raționamentul intervenției în Legea nr.182/2010 cu privire la parcurile industriale, Legea nr.282/2023 privind performanța energetică a clădirilor și o serie de modificări și completări la Codul urbanismului și construcțiilor, cu excepția modificărilor ce se referă la reglementarea documentației de urbanism. Corespunzător se examinează într-o mică parte și se expun doar unele probleme care urmează a fi soluționate în proiect, pentru restul soluțiilor nu este clar raționamentul intervenției.

Compartimentele 4-8 din formularul Notei au fost modificate, fiind excluse mai multe sub-compartimente, la care nu s-a dat răspuns. În special la compartimentul 4 nu au fost stabilite categoriile de impacturi și nu a fost explicat modul în care proiectul va avea impact asupra agenților economici, autorităților publice vizate sau altor categorii de persoane relevante.

Evaluarea proiectului corespunderii principiilor de reglementare a activității de întreprinzător stabilite prin Legea nr.235/2006:

La art.10 din Cod, pe lângă modificările propuse, atenționăm despre discordanțele în privința modului de reglementare a notificării. Înțelegem că, prin instituirea notificării, intenția legiuitorului a fost obținerea informației necesare despre agenții economici din domeniul construcțiilor și condiționarea dreptului de a presta servicii în acest domeniu de simpla notificare (transmitere oficială a informației către INST). Totuși, la alin.(3) se prevede în mod cert că doar „înregistrarea” oficială acordă dreptul de a iniția activitatea economică indicată la alin.(1). Adică, în cazul dat notificarea servește o etapă preliminară sau este o simplă cerere pentru înregistrare, care se va decide de către INST. În acest mod, înregistrarea poate fi calificată ca și act permisiv, odată ce nu este suficientă notificarea, dar trebuie să fie luată decizia acceptării notificării și realizării înregistrării, care depinde doar de autoritatea publică (INST). Mai mult, în privința acestei proceduri permissive de înregistrare nici nu se prevede aprobarea tacită. Se indică doar că notificarea se face cu 10 zile până la începerea activității și INST trebuie în 10 zile să examineze notificarea și, ca urmare, fie să o respingă sau să înregistreze persoana în cauză. Ceea ce face ca termenul de „notificare” să fie utilizat incorect, odată ce în esență aceasta este o cerere care necesită a fi soluționată și în raport cu care se va emite o decizie din partea INST. Pentru a evita procedurile permissive indicate, și a realiza intenția legiuitorului, în primul rând este important ca la alin.(3) să fie indicat că nu înregistrarea dar anume notificarea stă la baza dreptului de a presta serviciile în cauză, precum și la alin.(5) să fie indicată aprobarea tacită (în cazul în care INST nu acordă nici un răspuns). În privința obligației de înregistrare pentru INST - dacă notificarea nu conține informația

esențială (ex. identificarea persoanei juridice și genului de activitate) sau aceasta se dovedește a fi falsă, atunci notificare necesită a fi declarată nulă (ca și cum nu ar fi fost depusă în genere), însă dacă informația nu este suficient de completă sau nu este prezentată exact în forma necesară, ar putea fi realizată o înregistrare provizorie (cu mențiunea în registru că înregistrarea nu este finalizată) pînă persoana nu prezintă toată informația necesară. Însă în cazul înregistrării provizorii, persoana oricum obține dreptul de inițiere a activității în virtutea notificării efectuate.

Totodată, în privința informației solicitate la notificare, atenționăm și despre excesul de date care trebuie prezentate. Adică multe din informațiile impuse ar putea fi relevante doar la data notificării și în scurt timp se pot schimba (ex. componența nominală a angajaților și specialiștilor contractați, întregul spectru de servicii sau bunuri produse, toate elementele de infrastructură ș.a.) și, în situația în care Codul nu prevede obligația de a transmite informații de fiecare dată cînd se produc aceste modificări (se angajează sau concediază persoane noi, se procură alte mijloace de producere etc.), nu pare a fi oportun de a declara atît de multe detalii la notificare. Astfel se propune de a simplifica informațiile care necesită a fi notificate, spre exemplu în locul listei nominale a specialiștilor ar putea fi indicat doar numărul acestora și specialitățile lor.

Completarea propusă la art.107 prin alin.(6/1) și (6/2) creează confuzii, odată ce în proiect autoritatea publică/instituția care întocmește un aviz este numită „emitent”, ori la alte alineate în același articol prin termenul „emitent” se identifică însăși APL, adică emitentul certificatului de urbanism. Se recomandă să fie respectată aceiași terminologie și în locul termenului „emitent” să fie utilizat „autoritatea responsabilă de emiterea avizului”.

Pe lângă modificările propuse la art.107, atenționăm despre discordanțele între prevederile alin. (4), (6) și alin.(5) din acest articol, care pe de o parte prevăd că obținerea avizelor necesare pentru certificatul de urbanism este obligația emitentului/APL, însă din altă perspectivă prevede că solicitantul interacționează la direct cu autoritățile avizatoare și prezintă documentele tehnice necesare pentru emiterea avizelor. Astfel, nu este clar cum se realizează principiul ghișeului unic în cazul dat și pînă unde totuși este responsabilă autoritatea publică locală de solicitare și obținerea avizelor necesare. Pentru a aduce claritate în acest sens, se recomandă ca alineatul (5) să fie expus în următoarea redacție: *„(5) Emitentul transmite cereri către autoritățile avizatoare relevante pentru obținerea avizelor indicate la alin.(4), inclusiv cu indicarea datelor de contact ale solicitantului. La perfectarea avizelor respective, autoritățile responsabile de emiterea avizelor în cauză, pot solicita direct de la solicitant sau prin intermediul emitentului, documentele tehnice necesare, dacă acestea sunt stabilite expres de legislația în domeniul respectiv și inițial nu au fost anexate la cerere.”*

Concluzie:

Proiectul nu conține prevederi contradictorii cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător. Poate fi recomandată susținerea, cu luarea în considerație a obiecțiilor și propunerilor din opinie.

Nota de fundamentare nu conține suficiente informații pentru a stabili oportunitatea tuturor soluțiilor propuse în proiect, la fel nu conține toată informația și analiza necesară, astfel corespunde parțial cu cerințele metodologice prevăzute de Legea nr.100/2017.

Opiniile membrilor Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

dl Roman Cazan

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Inga Pascal

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Elena Bejenaru

Se susține cu obiecții și recomandări.

Menționează că FP CONDRUMAT a conlucrat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Infrastructurii privind la examinarea textului **proiectului de lege** și informează despre luarea în considerare a în majoritatea cazurilor a obiecțiilor și recomandărilor propuse de Federație de către MIDR.

La cele expuse anterior, propune redactarea textului art. 1 din proiectul de lege, și anume includerea după cuvintele „poziția 36” a cuvintelor „din partea III. Actele permissive care se încadrează în categoria certificatelor” și mai departe după text. Altfel se creează o neclaritate, deoarece poziția 36 există și în partea a II din Anexă.

Consideră oportună examinarea logicii de expunere a normelor din textul proiectului și prin urmare propunem reformularea părții 4¹ din art.20, care urmează a fi înscrisă în etapa 3 „etapa de avizare și consultare publică”. Astfel, punctul 3) din CUC poate fi desfășurat cu norma propusă de autori, dar redată în formă generală, fără indicarea instituției din subordinea organului central de specialitate.

Cu atât mai mult că în anexa nr.24 sunt indicate emitenții de avize.

Aceiași recomandare se referă la excluderea din textul art.27 a cuvintelor „instituția din subordinea...”. Credem că în conformitate cu funcțiile sale Ministerul poate delega unele funcții instituțiilor din subordine și acest lucru poate fi inclus în Regulamentul MIDR, aprobat prin HG și nu prin lege.

Prevederile propuse la art.56, alineatele (1¹) și (1²) nu țin de textul legii și pot fi incluse în Regulamentul MIDR.

Menționează, că în versiunea precedentă a proiectului lansat spre consultare lit.h) din alineatul (2) al art.176 a fost propusă spre excludere, ceea ce FP CONDRUMAT a acceptat. În versiunea actuală textul normei a fost completat și a rămas încă un document care investitorul, dar în realitate – dezvoltatorul urmează să-l prezinte APL. Care va fi impactul acestei acțiuni? Ce va face APL cu informația despre recepția lucrărilor ajunse la fazele determinante? Această acțiune urmează a fi explicată în Nota de fundamentare.

FP CONDRUMAT rămâne pe poziția excluderii din normele CUC a unor procedee și acte, care duc la extinderea termenului de obținere a certificatelor de urbanism, autorizației de construire și avizelor. Conform ultimului Raport „Doing Business” din anul 2020, Republica Moldova avea 21 de proceduri pentru emiterea AC, care se efectuau în 278 de zile, pe când în Polonia, de exemplu, erau 12 proceduri, care se efectuau în 137 de zile. De menționat că Banca Mondială nu mai produce rapoarte ”Doing Business” din anul 2020.

Pe lângă cele expuse, cu ocazia modificării Codului și în contextul propunerilor elaborate de Grupul de lucru, menționat în Nota de fundamentare, Federația reiterează propunerile sale, expediate prin scrisoarea din 18.10.2023 în adresa Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe. Astfel, **art.104, partea (1)** va fi suplimentată cu propoziția **„La o construcție/teren se eliberează un certificat de urbanism, inclusiv rețelele ingineresti”;**

la art. 148, partea (1) lit.c) va fi expus în următoarea redacție **„Subiecții economici care au înregistrat dreptul de suprafață în registrul bunurilor imobiliare pentru lucrările de construcție a infrastructurii de producție și infrastructurii tehnico-edilitare, inclusiv și cei din zonele economice libere, sînt scutiți de prezentarea acordului scris al proprietarului”**. Menționăm că Direcția generală juridică a Parlamentului a menționat în avizul său la examinarea proiectului CUC despre faptul că „potrivit art.655 alin. (1) din Codul civil, dreptul de suprafață se naște în temeiul unui act juridic sau unei dispoziții legale”. Din acest considerent norma din CUC urmează a fi adusă în concordanță cu norma din Codul civil.

Venim cu solicitarea de a fi inclus în CUC compartimentul **„certificarea companiilor”**. Prin aceasta urmărim scopul pregătirii companiilor autohtone de a face față logistic, cu resurse umane și financiare la valorificarea banilor primiți din exterior de către Republica Moldova, dar și la participarea la obiecte și proiecte investiționale din alte țări. Or, companiile autohtone, în procesul certificării, își vor revedea capacitățile manageriale, umane, experiențe acumulate, etc.

La **Nota de fundamentare** menționează că acesta nu conține analiza impactului de reglementare, normă stabilită în art.30, partea (1), lit.d) din legea 100/2017.

În AIR orice concluzie formulată în cadrul analizei necesită a fi argumentată pe baza datelor disponibile sau, în cazurile în care acestea lipsesc, pe baza presupunerilor clare și logice, care sunt explicate; informația utilizată în cadrul analizei impactului de reglementare trebuie să fie veridică și

certă (fiind prioritare sursele oficiale cu date statistice). Odată cu expunerea informației, pentru a asigura trasabilitatea acesteia, este obligatorie indicarea sursei de obținere și, după caz, a autorului acesteia; datele utilizate în cadrul argumentării și expunerii vor fi, după posibilitate, prezentate în mod cuantificat în unități ce pot fi supuse comparărilor, raportate, după caz, la aceeași perioadă. În cazul în care există mai multe tipuri de informație, prioritate vor avea datele care sunt sau pot fi cuantificate. (A se vedea HG 574/2024 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare.)

În compartimentul AIR autorii s-au limitat la fraza „Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect nu va fi necesară alocarea unor sume de bani suplimentare din contul bugetului de stat”.

De asemenea, în mod explicit în Notă nu sunt redate măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ, cum este prevăzut în legea menționată mai sus, în același articol, aceiași parte, la lit.i).

dl Eugen Cozmulici

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Diana Russu

Se susține cu obiecții și recomandări.

dl Adrian Șervan

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Valentina Chiper

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Silvia Muntean

Se susține.

dna Nicolina Cramarencu

Se susține.

dna Galina Petrachi

Se susține cu obiecții și recomandări.

dl Dumitru Vleju

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Rodica Braguța

Se susține cu obiecții și recomandări.

dna Corina Cristea

Se susține cu obiecții și recomandări.

S-a decis: nota de fundamentare și proiectul se susține cu obiecții și recomandări (10 – se susține cu obiecții și recomandări; 2 - se susține).

Secretar general adjunct al Guvernului
Președinte al Grupului de lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea
activității de întreprinzător

(semnat electronic)

Roman CAZAN

Întocmit de Secretarul Grupului de Lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător

Snejana Novac